

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-921

4.11.2022

Gjensidige Forsikring ASA

Motorvogn

Bilkjøring i ruspåvirket tilstand – grovt uaktsomt? – identifikasjon – fal. §§ 4-9 og 4-11.

Sikredes bil ble påført skader under et trafikkuhell hvor sønnen var fører av bilen. Blodprøver tatt av sønnen viste at han kjørte med en ruspåvirkning tilsvarende minst 0,5 i promille. Sønnen forklarte at ulykken skyldes bevissthetstap. Selskapet avslo erstatning overfor sikrede på grunn av grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9, og krevde regress for utleggene det hadde hatt til bilberging. Selskapet viste til at det var identifikasjonsadgang mellom sikrede og sønnen, jf. fal. § 4-11. Sikrede klaget på avslaget og anførte at det ikke var årsakssammenheng mellom ruspåvirkningen og ulykken. Det ble vist til at den medisinske undersøkelsen av sønnen ikke kunne utelukke at sønnen hadde opplevd en hjerterytmeforstyrrelse, og at sønnen i dag gikk på hjertemedisiner. Sønnen ble deretter frifunnet i tingretten for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22. Retten fant det ikke bevist utover enhver rimelig tvil at ulykken skjedde som følge av ruspåvirkningen. Selskapet fant ikke grunnlag for å endre sitt standpunkt på bakgrunn av den frifinnende dommen og viste til at det gjaldt ulike beviskrav for henholdsvis straffesaken og den sivilrettslige saken. Sikrede anførte blant annet at dommen hadde rettsvirkning for selskapet, og at det ville være i strid med uskyldspresumsjonen i EMK art. 6 nr. 2 og SP art. 14 nr. 2 å opprettholde avslaget. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under motorvognforsikringen og spørsmålet om selskapet er uten ansvar som følge av at føreren kjørte i selvforskyldt ruspåvirket tilstand, eventuelt om forsikringstilfellet var fremkalt ved grov uaktsomhet, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-9 fjerde og andre ledd. Herunder reiser saken spørsmål om det er identifikasjonsadgang mellom sikrede og hennes sønn, jf. fal. § 4-11.

Sikredes motorvognforsikring har blant annet følgende vilkår:

Ruspåvirkning

Gjensidige dekker ikke skade sikrede har voldt mens han eller hun kjørte kjøretøyet/hengeren/arbeidsmaskinen under selvforskyldt påvirkning av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel, eller skade voldt av en annen mens denne kjørte kjøretøyet/hengeren/arbeidsmaskinen i slik tilstand, dersom sikrede har medvirket til bruk av kjøretøyet/hengeren/arbeidsmaskinen enda han eller hun visste eller måtte forstå at føreren var påvirket (forsikringsavtaleloven § 4-9).

Grov uaktsomhet og forsett kan føre til helt eller delvis bortfall av erstatning

Erstatningen kan bli redusert dersom sikrede har voldt skaden forsettlig eller ved grov uaktsomhet. Dette gjelder også når skaden er voldt av den som er ansvarlig for kjøretøyet/arbeidsmaskinen.

Svik – identifikasjon

Handler eller unnlatelser fra den ansvarlige for kjøretøyet får samme virkning som om handlingen/unnlatelsen var foretatt av sikrede selv.

Sikredes bil ble påført skader i et trafikkuhell i desember 2021. Sikredes sønn var fører av bilen på ulykkestidspunktet. Sønnen ble funnet bevisstløs i bilen av politiet som ankom ulykkesstedet.

Det ble tatt spyttprøver på stedet som gav utslag, og sønnen ble tatt med til legevakten for blodprøvetaking. Blodprøvene tatt i overkant av halvannen time etter uhellet viste at sønnen hadde en konsentrasjon av det narkotiske virkestoffet alprazolam på 0,0333 µmol/l i blodet. Dette tilsvarer over 0,5 i promille.

Sønnen ble innlagt på sykehus hvor det ble gjort ytterligere medisinske undersøkelser. Det fremgår følgende av journalen:

Du har vært innlagt på bakgrunn av en bilulykke hvor du krasjet i en tunnelvegg. Sånn vi forstår det med et bevissthetstap som førte til ulykken. Vi har gjort flere undersøkelser av hjertet med rytmeovervåking, ultralyd og sykkelbelastning. Vi finner noen ventrikulære ekstraslag. Ellers helt normale undersøkelser. Det er vanskelig å utelukke at det har vært en rytmeforstyrrelse, men vi har ikke sett noen hjerterytmeforstyrrelse under oppholdet. Du får en tablett for å se om vi kan redusere antall ekstraslag. Vi har ikke funnet noen forklaring på ditt bevissthetstap. Det er også gjort undersøkelser med tanke på evt epileptisk anfall. CT av hodet og EEG har vært normale.

...

Sikrede søkte erstatning for skadene bilen ble påført under motorvognforsikringen i selskapet.

Selskapet varslet 11.1.22 at erstatningen ville kunne reduseres eller falle bort som følge av grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9 eller brudd på sikkerhetsforskriftene, jf. fal. § 4-8. Selskapet viste videre til at det anså det for å foreligge identifikasjonsadgang mellom sikrede og sønnen, jf. fal. § 4-11.

Selskapet besluttet 17.3.22 å avkorte erstatningen med 100 %, samt kreve 100 % regress for sine utlegg:

Det fremgår av de opplysningene vi har mottatt, at (sønnen) i forbindelse med hendelsen kjørte (registreringsnummer) til tross for at han var påvirket av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel.

Gjensidige Forsikring ASA har foretatt en vurdering i saken. Saken er vurdert ut fra mottatt politidokumentasjon. Her fremkommer det at fører hadde en påvirkningsgrad over 0,5 i promille. Det å kjøre i påvirket tilstand, er å anse som en grovt uaktsom handling.

Selskapet gjentok at det var identifikasjonsadgang mellom sikrede og sønnen, da sønnen hadde tilgang til fri bruk av bilen. Selskapet krevde tilbakebetalt kostnadene det hadde hatt til bilberging, jf. skadeerstatningsloven § 4-3, jf. § 4-2, totalt kr 2 500.

Selskapets avslag ble påklaget til selskapets kundeombud 2.5.22. Det ble blant annet anført at det ikke var påvist årsakssammenheng mellom trafikkuhellet og ruspåvirkningen. Selskapet opprettholdt sitt standpunkt etter en ny vurdering av selskapets kundeombud 13.5.22. Selskapet opprettholdt sitt standpunkt om at kjøringen hadde vært grov uaktsom og mente at politirapportens innhold gav belegg for at det var årsakssammenheng.

Sønnen ble frifunnet for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd i dom av 14.6.22:

Retten bemerker at det ikke er bevist utover enhver rimelig tvil at ulykken skjedde som følge av at tiltalte var ruspåvirket. Retten viser videre til at det fremgår av legeerklæring at det ikke kan utelukkes at tiltaltes bevissthetstap var forårsaket av en hjerterytmeforstyrrelse, og at tiltalte i dag får behandling for hjertesykdom.

Når det gjelder mengden og tidspunktet for inntaket av Xanor må det i tråd med tiltaltes forklaring i retten legges til grunn at han tok 1-2 tabletter kvelden før/natt til 28. desember 2021. Det er ikke fremlagt sakkyndig vurdering av om det oppgitte inntaket er forenelig med den påviste konsentrasjonen.

Rettens flertall kom til at det ikke kunne legges til grunn at sønnen forstod eller burde forstått at han fortsatt var påvirket av alprazolam under bilkjøringen.

Sikrede krever erstatning for skadene på bilen og bestrider at selskapet har regressadgang.

Sjåføren er frifunnet for promillekjøring i tingretten, og det kan derfor ikke sies å være årsakssammenheng mellom promillen og ulykken. Årsaken til ulykken er bevissthetstap som følge av medisinsk årsak. Dette gir ikke selskapet rett til å verken avslå eller avkorte erstatningen. Som nærmere begrunnelse for sitt standpunkt viser sikrede til avgjørelsen i LF-2021-33917.

Tingrettsdommen har rettskraftvirkning for nåværende sak, og selskapet bryter uskyldspresumsjonen i EMK art. 6 nr. 2 og SP art. 14 nr. 2 ved å ikke forholde seg til en frifinnende dom.

Selskapet avviser ansvar og anfører at forsikringstilfellet er voldt mens sønnen kjørte under selvforskyldt påvirkning av rusmidler, jf. fal. § 4-9 fjerde ledd. Forholdet er også å anse som grovt uaktsomt, jf. fal. § 4-9 andre ledd. Sikrede identifiseres med sin sønn, jf. fal. § 4-11.

Selskapet krever videre regress for utgifter det har hatt til bilberging, totalt kr 2 500, jf. skadeerstatningsloven § 4-3, jf. § 4-2. Selskapet har også rett til regress for eventuelle fremtidige utbetalinger under ansvarsforsikring, jf. bilansvarsloven § 12.

Sønnen kjørte i selvforskyldt rus. Blodprøvene tatt ca. to timer etter ulykken viste en promille på mellom 0,5 og 1,2. De medisinske undersøkelsene har ikke avdekket illebefinnende eller andre årsaker til ulykken. Det må derfor være presumsjon for årsakssammenheng mellom ruspåvirkningen og ulykken. Den strafferettslige bevisvurderingen er strengere enn den sivilrettslige, og en frifinnelsesdom vil derfor ikke være bestemmende for selskapets standpunkt.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avslå ansvar for skader på sikredes bil pga. grov uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet.

Nemnda mener dette spørsmålet reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Saken reiser spørsmål om sikredes sønn var påvirket under kjøringen, om vedkommende var klar over dette og om det var årsakssammenheng mellom påvirkningen og uhellet.

Nemnda kan ikke se at det fremgår av tingrettens dom hvilken halveringstid det aktuelle rusmiddelet har. Det er derfor uklart for nemnda hvorvidt blodprøvefunnene er i samsvar med sønnens forklaring om tidspunktet for inntak, og mengden av inntak. Videre er det uklart i hvilken grad inntaket av det aktuelle rusmidlet kan ha forårsaket tap av bevissthet. Dette vil være avgjørende for spørsmålet om grov uaktsomhet. Selv om den medisinske undersøkelsen ikke kan utelukke hjerterytmeforstyrrelse, gjøres det heller ikke konkrete funn som kan forklare tapet av bevissthet. Det er derfor uklart med hvor stor sannsynlighet sønnen mistet bevisstheten på grunn av en medisinsk årsak. Disse spørsmålene bør belyses med muntlige forklaringer fra sikrede, medisinsk sakkyndig og eventuelle vitner i en hovedforhandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).